

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare
zi. Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare, lângă Inulul Nr. 80, etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Brașov, Vineri-Sâmbătă 3 (16) Ianuarie

1909.

Știri curioase.

La începutul unui nou an am noi Români și pe teritorii multe de discutat și de gândit. Atîng mult mai de aproape combinațiile asupra momentane în sânul patriei maghiare și asupra clar, ce le fac conducătorii ei, în privirea la politica

cu așa zisa „intrare în vîntură”, vedem cu păcă că se perde la noi prea mult cu talmăcirea dispozițiilor din sânul partidelor, ca și când ne-am puter din acea parte la vre-o șes de neînsemnată a noastre politice. Înțelebue să urmărim ca croșienți tot ceea ce se petabăra adversară. De aici ne pierde vremea scrierilor vorbit și declarat de cure deputat ungar, este o

levat acestea din incitari de declarații ce s'a făcut în ziaris de către un politician pentru aghiar cu privire la viștudine a majorității camerei, ar o vedem discutată și conștăre către unii confrăți cu o esfu de vorbe și de combinații, riterita să fie cheltuite pe cesăne ale noastre, a căror uronlegare ni-se impune aproape purativ categoric.

Arba de-o declarație, ce a făcut sedintele camerei Iuliu Justh în independist. Câte nu se vor se declară în clubul independen de astădată președintele cameorbit, gândiți-vă, și despre nații. Și încă cum? Marcânduțiunea sa principiară în cestiunicii și a reformei electorale, săsit cu cale a mai accentua ceătatea parlamentară trebuie sămodalitatea, ca să ajungă agăgure cu naționalitățile din

patrie și cu Croații. De câteori nu s'a accentuat din partea corifeilor parlamentari maghiari, că voesc împăciuirea cu naționalitățile! De astădată însă a vorbit Justh și nu știm pe ce bază se dă o însemnată deosebită enunțării sale. Poate, fiind-că Justh ar dispune de bagheta magică, ca să schimbe cugetele și simțirile soților săi independiști?

Nu știm cu ce să fi dovedit ei până acuma că ar putea avea această influență fermecătoare asupra lor — și încă tocmai în cestiunea naționalităților!

Imediat după declarația făcută de Justh, mai mulți dintre independiștii de față și-au exprimat îndoiala că s'ar putea realiza o înțelegere cu naționalitățile, fără vătămarea ideii naționale maghiare. Nu știm dacă a replicat ceva Justh, dar vedem, că desminte categoric ceea ce s'a susținut de el într'o foaie românească, că la o vîntătoare în ținutul Făgărașului, la care a luat parte, ar fi zis către un fruntaș român, că dacă va deveni ministru de interne, pe deputații: Maniu, Vlad și Mihalyi îi va face șispani, ca să fie pace cu România.

Justh se simte jenat, nu numai pentru că îl prezentă ca aspirant la un portofolion de ministru, dar nu voiește să treacă înaintea conaționalilor săi nici de om capabil de astfel de concesiuni grozave față cu Români! De altfel zice, el totdeauna a voit să trăiască în pace cu naționalitățile, căci „e de lipsă, ca întreaga țară să stea în serviciul cauzei naționale“.

Nu înțelegem după toate acestea, de ce unii confrăți își apleacă așa tare urechea, ca să audă încă și gândurile lui Justh Gyula!

Dieta ungară se va întruni din nou în 18 l. c. și va lua în dezbateri proiectele privitoare la reforma dărilor. În același timp comisiunile dietale vor lua în dezbateri proiectele de legi despre reforma electorală și despre anexiune.

școalele medii ale Italiei se cetește ca un catechism sfânt.

Aceste cuvinte ale bărbatului, dela care au pornit așa de multe îndemnuri pe întreaga întindere a vieții noastre culturale, au avut puterea să mă hotărască să iau asupra-mi sarcina grea de-a traduce unul dintre cele mai bune romane ale literaturii universale. Imi aduc cu drag aminte cum stăteam zile întregi înlăntuit de cartea, a căreia spirit senin mă pătrundea tot mai mult.

Insă a venit toamna aceluiași an, și eu încă nu putusem ajunge cu tradusul, încă nici pe la jumătatea cărții. Am apucat iar în atmosfera laboratoarelor și a salelor de secționat, — am apucat deci în vârtejul altor ocupațiuni și am fost silit să las continuarea traducerii pe alte vremuri.

Iar de când am înțeles, mai întâiu din »Răvașul«, apoi din »Ramuri«, că tovarășul D. Tomescu încă are în lucrare tălcuirea în românește a acelei capo d'opere, am renunțat la îndeplinirea acelei traducerii.

Dau acum din acel roman un episod, în care veți vedea stări de lucruri și caractere, cari se potrivesc de minune la

nenocierile tratatului comercial între Austro-Ungaria și România. Din București se anunță, că la finea săptămânei viitoare se vor relua negocierile pentru reînnoirea convenției comerciale cu Austro-Ungaria. Prințul Schoenburg, ministru austro-ungar în București, a comunicat prin o notă diplomatică d-lui I. I. C. Brătianu nouăle concesiuni, pe cari Austro-Ungaria este dispusă a le acorda și cari vor servi de bază a reluării negocierilor.

Expozeul marelui vizir. În ședința de ieri a camerei turcești marele vizir Kiamil Pașa a expus părerile guvernului Turciei cu privire la situațiunea internă și externă a imperiului otoman. În expozeul său a relevat raporturile bune cu toate puterile și a atins și cestiunea acceptării ofertului austro-ungar. Toate cestiunile, cari privesc evenimentele din Balcani vor forma obiectul desbaterilor conferinței balcanice. Vorbind de situațiunea internă a imperiului, a accentuat necesitatea înfrățirii diferitelor elemente ale națiunii turcești și a pus în vedere reorganizarea armatei.

Expozeul marelui vizir a fost primit cu satisfacție de către deputați și camera i-a votat încredere.

Dispozițiunea în Serbia, după-ce s'a adus la cunoștință primirea ofertului austro-ungar din partea guvernului turcesc, este cât se poate de deprimată și amărată. Îndată ce a sosit știrea, s'a ținut consiliu de ministri sub președința Regelui Petru. Ministrul de externe Milovanovici să fi zis, că Sârbilor nu le rămâne, decât s'aștepte liniștii rezultatul conferinței europene. Cercuirile politice sunt conternate mai ales din cauza atitudinii marilor puteri față cu negocierile dela Constantinopol, din care se poate conchide, că acestea nu vor sprijini postulatele înșirate în rezoluția Skupștinei. Dacă situația reală va ajunge la cunoștința poporului, se crede că vor isbucni din nou patimile și mânia poporului se poate îndrepta în contra dinastiei și a guvernului.

Din camera turcească. În ședința de alaltăieri a camerei turcești, deputatul Constantinopolei, israelitul Faraggi, propunând modificarea Constituțiunei în sensul rezonabilității ministeriale, a eligibilității parțiale a senatorilor, și suprimarea dreptului de exil ce are Sultanul, Camera a adoptat în unanimitate și cu aplauze entusiaste principiul modificării constituțiunii. Aceasta cestiune a fost trimisă în studiul

stările noastre sociale. Veți vedea avocatul »rapace«, teroarea celor de sus, pe țărănul ce nici cu jertfe mari nu-și poate valida dreptul, și pe preotul intimidat de cei de sus.

Pentru înțelegerea episodului dau schița antecedentelor, nu însă a romanului întreg, pentru-că sperez că aceia dintre D-Voastră, cari încă nu l'au cetit, îl vor ceti de sigur.

Episodul de mai jos se petrece în Dumineca, în care era să fie nunta lui Renzo și a Luciei. Nuntași au fost siliți să se depărteze, pentru-că preotul satului s'a îmbolnăvit. Adevărul era însă, că preotul satului nu era morbos, ci când s'a prezentat Renzo să-l invite la actul cununiei, el i-a răspuns încurcat, că mai sunt unele piedeci mai cu una, mai cu alta. Atunci Renzo, eșidu-și din fire, l'a luat pe părintele de scurt, și l'a silit să i spună adevărata cauză: că boierul ținutului, Don Rodrigo, care avea intenții rele față de Lucia, i-a spus popii prin simbrășii săi, că de cumva ar îndrăzni s'o cunune pe Lucia, atunci să știe că-i sunt numărate zilele. Preotul intimidat declară că în acea Duminecă nu va săvârși actul cununiei, și astfel cununia se amână. Urmează acum episodul cu avocatul. În casa miresei

unei comisiuni de treizeci de membrii. După o lungă discuțiune, deputatul albanez Said, din Uscub, a propus ca această comisiune să fie compusă din elemente de toate nuanțele. În urmă camera a discutat diferite motiuni și interpelări. Intre altele a decis trimiterea în cercetarea unei comisiuni a motiunii privitoare la soartea exilaților reînțorși și a motiunii de suprimare a rangurilor civile. Interpelarea privitoare la convocarea consiliilor generale ale vilaetelor a fost respinsă. Interpelarea adresată ministrului de interne asupra tălhărilor din vilaetul Smyrna și asupra cauzelor nedestituiri valului a fost admisă. De asemenea interpelarea asupra reglementării înaintărilor militare. Ședința a durat aproape cinci ore.

Ordin de zi către armată.

M. S. Regele Carol a dat următorul ordin de zi către armată, care s'a cetit de comandantii de trupe, soldaților din întreaga țară la anul nou:

„Ostășii.“

»Evenimentele, ce se desfășură în jurul nostru, ne arată că neîncetat trebuie să veghem asupra puterii noastre militare, spre a fi deapurarea pregătiți a înfrunta primejdiile cari s'ar putea ivi.

»Insuflețită de dragoste pentru armată, Țara nu va cruța nimic, pentru a întări încă mai mult apărarea națională și a avea de toate mijloacele necesare la împlinirea mândrei voastre chemări și a sfintei noastre datorii.

»Aștept dar dela voi o muncă încordată și un devotament nețărmurit, pentru a înrădăcina în inimile tuturor credința că nimeni nu poate sta împotriva voastră. Fiți siguri că silințele voastre vor găsi cea mai frumoasă răsplată în recunoștința Patriei și a Regelui vostru.

»Vă urez ani mulți, sănătate și fericire.

Dat în București la 1 Ianuarie 1909 (ss) Carol.

Regele Carol către D. A. Sturdza.

M. S. Regele a adresat d-lui Dimitrie A. Sturdza, fost președinte al consiliului de ministri următoarea scrisoare:

Scumpul meu Domnule Sturdza!

Cuvinte nu pot arăta mahnirea adâncă de care este cuprinsă inima Mea în acest moment dureros, când aflu că sănătatea D-voastră zdruncinată vă sileste a

Renzo, Anisia, mama Luciei și Lucia țin sfat cum ar putea eși din încurcătura.)

Pe Lucia din nou o podidură lacrimile: și tustrei stăteau tăcuți și abătuți, o tăcere care contrasta dureros cu hainele lor de sărbătoare.

»Ascultați dragii mei și bine să luați samă la cele ce vi-le spun, începu într'un târziu mama Anisia. »Eu 's mai de mult decât voi, și 's umblată 'n lume. Eu șocotesc că nu trebuie să ne îngrozim chiar într'atăta, că doar nu-i dracul chiar așa de negru cum îl scriu în cărți. Nouă oame-nilor de rând totdeauna ni-se pare frul lucrurilor mai încurcat ca altora, că noi nu-i știm găsi capătul. De aceea m'am gândit eu, că n'ar fi rău să cerem sfat dela vre-un om cu carte.

— Auzi, Renzo, fă acum odată după cum îți spun eu: du-te la Lecco, caută-l pe avocatul Tae-noduri, spune-i pricina — dar să nu-i zici, Doamne ferește, Tae noduri, că așa-i numele lui de batjocură. Să-i zici.. bată-l potca să-l bată, că nu-mi vine 'n minte, vezi că toată lumea 'i zice Tae-noduri. Il vei afla de bună seamă: îi un om înalt, uscățiv și spân, c'un nas roșu-roșu, și c'un negel mare pe obraz.

ETONUL »GAZ. TRANS.«

Pro Manzioni. (1785—1873.)

III. din »Logodnicii«: Advocatul Taienoduri.

Prință ținută la a III. șed. liter. a socrului Maior, de Aurel Dobrescu, membru înainte de a ceti traducerea, știu eu, cum am ajuns să traduc din »Logodnicii« lui Manzioni. — Înainte de a cunoaște pe Manzioni mai depădin istoria liter. și antologia n'fl aflasem foarte elogios caracterizările coetanului său Goethe, despre »Logodnicii« Goethe este un neîntreput lanț de este-nări sufletești. Asta mi-a fost de căsă mă grăbesc să mi-l cumpăr Unersalbibliothek. Și m'am convins deta lui Goethe a fost dreaptă.

În 1906, dupăce de 2 ani mă ocupam abăitaliană, Iorga, vorbind în Nrul »Mănătorului« despre romanele lui Manzioni, și-a exprimat mirarea, seafă tradus în limba românească »Logodnicii« lui Manzioni, care roman în

căuta liniștea și odihna, după o muncă necurmată de peste o jumătate de veac.

Neprețuitele servicii ce a-ți adus Țării și Coroanei, ca bărbat de Stat și ca om al științei, vor rămânea neșterse în mintea tuturor și vă vor asigura o veșnică recunoștință.

Din adâncul sufletului Meu vă mulțumesc pentru neșterită D-voastră credință și pentru statornicul sprijin, care Mi-au înlesnit îndeplinirea greii Mele chemări în atâtea împrejurări, când era vorba de interesele cele mari ale patriei.

Deapurerea îmi voi aminti de acest lung răstimp în care n'ați încetat a fi pentru Mine un sfătuitor încercat, însușit de un înalt sentiment al datoriei și al binelui scumpei noastre Români.

Facă bunul Dumnezeu ca odihna să vă restabilească sănătatea spre a ne folosi și de aci încolo de bogata D-Voastră experiență și mai cu seamă de acea neclintită credință care v'a fost îndreptarul neșovăitor în lunga D-voastră viață. Primește dar, scumpul meu Domnule Sturdza, aceste calde urări drept cea mai sinceră mărturie a părerilor Mele de rău și ca un semn al sentimentelor de vie afecțiune și recunoștință ce ți le voi păstra întotdeauna.

București, 28 Dec. 1908.

Carol.

Cutremur mare în comitatul Hunedoarei. N'ați auzit nimic? Se vede că nu cetiți foile ungurești dela Deva. Acolo apare o foaie săptămânală „*Déva és Vidéke*”. In această foaie in Nr. dela 9 Ianuarie a. c. puteți ceti negru pe alb următoarele:

Despre orașul Messina și împrejurimea lui scrie presa din lumea întreagă. Despre disparițiunea comitatului Hunedoarei însă nimeni nu face amintire, deși comitatul Hunedoarei azi-măne va fi fost. Peste o jumătate de an degeaba va căuta cineva comunele Scroafa, Zdrapți, Tebea, etc. Au fost, nu mai sunt! Congregația comitatului Hunedoara a hotărât, zău, a da nume nou comunelor din comitatul nostru. Dintre cele vechi foarte puține și-au păstrat numele lor de mai înainte. Chiar și Tebea cea vestită, unde zace mormântul lui Iancu, a perit de pe fața pământului, ca să facă loc lui „*Körösztarandbánya*”:

In total putem spune, că compunerea listei numelor nouă este nenorocită, că in mare parte poartă timbrul lipsei de experiență și al naivității. Așa de pildă nimeni nu va putea spune de ce *Vankháza* e mai bun decât *Kátd*, de ce „*Ludzsina*” e mai bun decât *Lencsenye*, de ce *Zoropa* e mai bun decât *Zdrapcz*? Ne-ar plăcea să cunoaștem în persoană pe acel filolog, care de pildă a recomandat in loc de *Voia* numirea de *Almas szabadi*. Deocamdată nu putem face altă, decât a publica nouăle nume. Vom avea încă privilegiu a dovedi, că toată această compoziție de nume n'are nici o bază nici din punct de vedere istoric, nici din acel al critice limbistice.

A-ți înțeles? E vorba de rebotezarea comunelor după legea cea nouă de maghiarizare, de care chiar și o foaie maghiară mai nepreocupată se scandalizează. In ședința congregației comitatului Brașov ținută Marți majoritatea săsească a decis, ca să se păstreze numele vechi germane ale comunelor din comitatul Brașovului

»Il cunosc din văzute, zise Renzo

»Ai, ce mai om vrednic! Am văzut om ajuns in așa corn de capră d' » nu mai știa la care sfânt să se'nchine, și după ce-a stat un cias intră patru ochi cu arvocatu Taenoduri (bagă bine sama să nu te scape gura să-i zici așa!) gândea că i-a luat năcazul cu mâna. Uite, am aci patru coponași, sărăcuții, pe cari voiam să-i tai de seară, i-ai cu tine, că văz't-ai, de domniia mă mari nu-i bine să te apropii cu mâna goală. Spune-i întâmplarea, și-i vedea că-ți dă, cât ai bate 'n palmi, un sfat care nouă nu ne-ar veni 'n minte, măcar de ne-am sfărma capul un an de zile.

— Renzo primi cu multă căldură proiectul. Lucia dădu din cap, ear mama Anisia, mândră de-a fi putut arăta calea cea adevărată, scoase sermanii pui unu după altul din coteț, și, împreunându-le cele opt picioare, ca într'un buchet, le strânse c'o sfoară și le puse 'n mâna lui Renzo. Acesta după-ce dete și primi tot felul de asigurări, o luă peste grădini, ca să nu fie observat de copiii satului, cari ar fugit in urmă strigând: iată mirele, iată mirele! Trecea Renzo cu pas grăbit peste potecile hotarului gândindu-se la neprocul său, și frământând in minte vorbă cari avea să le zică arvocatului Tae-

și să fie numele oficiale și in viitor. Ce vor zice la aceasta hotărâre cei de teapa șovinistilor scrințiți și naivi de pe teatrul cutremurului din Hunedoară? Membrii maghiari ai congregației din Brașov au anunțat recurs contra hotărârei majorității.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1909

se deschide nou abonament pe cuartatul prim al anului, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

ADMINISTRAȚIUNEA

STIRILE ZILEI.

— 2 Ianuarie v.

Teatru românesc in Brașov. Aflăm cu plăcere că d-l și d-na *Z. Bărsan* vor da in ziua de Bobotează in Brașov o reprezentare teatrală cu concursul mai multor diletanți din Brașov. Amănunte vom aduce in numerii viitori.

Răscumpărarea felicitărilor de Anul nou prin contribuiri la masa studentilor români din Brașov: S'a contribuit până acum: Cor. 201. Au mai intrat dela d-nii: Dr. Alex. Bogdan, Loco, Cor. 3. Dr. C. Lăcea, Loco, Cor. 3. Dr. I. Hozanu, Loco, Cor. 10. Nicol. Fișeșianu, Loco, Cor. 3. Simeon Theodor, Loco, Cor. 2. Dr. Aurel Halic, Lipova, Cor. 10. Dionis. Iosof, Pitești, Cor. 5. Gh. Comanici, Veneția-infer., Cor. 4. Dr. Al. Vaida și soția, Cluj, Cor. 10. *Cu totul Cor. 251.* Alte contribuiri pentru masa studentilor: D-l Simeon Theodor, cotizație anuală, 10 cor., d-l Savu Luca, (Satulung) 2 cor., văd. Elena Craioveanu p. iubiții ei răposati. S'cor

Primească generoșii donatori, cele mai călduroase mulțumite. *Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Reviste oprite. Ministrul de comerciu a detras debitul postal revistelor »*Fur-nica*« din București și »*Literatura și Știință*« din Iași.

O viață de aproape un veac. Marți in 30 Decembrie v. a răposat in București in vârstă de 97 ani d-na *Ecaterina Cepescu n. Velicu* de naștere de aici, din Brașov, iosta soție a lui Dimitrie Cepescu, comerciant și membru al reprezentanței bisericesti dela biserica Sf. Nicolae, răposat in anul 1879. Inmormântarea venerabilei bătrâne, care și-a păstrat vioiciunea până in timpul din urmă, s'a făcut eri, in ziua de Anul-Nou, in București.

Odihnească in pace!

Promovări. P. S. Sa d-l Dr. Vasile Hossu, episcopul Lugojului, a promovat de protopopi actuali pe domni Dr. Valeriu Frentiu, Nicolae Muntean, și Ieronim Pascu,

— Las in voia cetitorului să-și inchipul starea bietelor paseri ținute cu capul la vale de mâna unui om, care agitat de fel de fel de emoțiuni, acompania cu gesturi gândurile cari îi treceau furtunos prin minte.

Ajuns in oraș, se informă despre locuința arvocatului. I-se indica, și-o și află. Deja intrând in curte, se simți apăsător de simțământul, pe care-l are săteanul analfabet in apropierea unui mare învățat. Iși improspetă 'n minte toate orațiunile ticluite pe drum, mai dădu coponilor o ochire plină de 'ncredere și-și recăstigă o parte din curaj. Intrând in bucătărie, întrebă dela servitoare, dacă poate vorbi o vorbă cu Măria Sa — servitoarea zări numai decât paserile și, pe semne, dedată cu asemenea plocoane, întinse mâna să le 'n primire, dar Renzo se dede 'napoi, terindu-le, căci voia să știe Măria Sa că el n'a venit cu mâna goală.

— Tocmai începuse bucătăreasa a zice să dea pui și să intre dincolo, când se deschise ușa și eși D-rul Taenoduri și zicându-i un »poștește inlăuntru fătul meu« îl făcu să intre 'n cancelarie. Era aceasta o odae, pe ai cărei 3 păreți erau atâr-nate portretele celor 12 împărați, iar la al patrălea un dulap încărcat de cărți vechi și prăfuite. O masă din mijlocul

ear de asesori consistoriali, cu drept de a purta brău roșu, pe d-nii preoți Ion Țiucu, Dr. Iosif Siegescu și Romul Raca.

Necrolog. Duminecă noaptea a încetat din viață in Budapesta, in etate de 87 ani George *Ianovici*, mare proprietar, fost deputat dietal, secretar de stat in ministerul de culte și deputat congressional.

Monografia comunei Săliște. La concursul cu premii, scris in 1908 de comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«, pentru cele mai bune monografii ale comunelor din comitatul Sibiiu, a intrat la comitet într'o lucrare voluminoasă monografia frun-tașei comune Săliște.

Subscripțiile deschise in România in folosul victimelor catastrofei din Sicilia și Calabria, au dat până acum, adecă in cinci zile, 50,000 lei.

Epidemia de tifos este in Sibiiu in continuă descreștere. Cu ziua de eri au fost bolnavi 117 civili și 82 soldați. Școalele din Sibiiu se vor deschide probabil in 25 l. c. n.

Mare nenorocire in băile din Reșița. In urma erupțiunei unor gazuri otrăvitoare și-au perdut viața alaltăeri 12 muncitori din minele din Reșița.

Prăbușirea unui teatru. Din Lisabona se anunț, că noul teatru popular din acest oraș s'a prăbușit alaltăeri îngropând sub ziduri număroși muncitori. Numărul victimelor încă nu se cunoaște.

Dela oficiul de dare al orașului Brașov primim spre publicare următoarea provocare-repețită: Acei indivizi, cari au neglijat de a prezenta oficiului nostru până acumasiunile referitoare la darea de capital, usură și rentă pe anul 1909, sunt din nou provocați, sub evitarea dispozițiunilor de amendare provăzute in lege să prezente amintitele fasiuni in termen de 8 zile la perceptoratul de dare orășenească in oarele de oficiu dela 8—12 a. m. Intrelăsându-se așternerea acestor fasiuni darea se va fixa din oficiu.

Cununie. D-l *Nicolae N. Buligă* din Sinaia și domnișoara *Marioara L. Minea* din Turcheș își vor serba cununia religioasă Duminecă in 11 Ianuarie 1909, in biserica Sf. Mănăstiri din Sinaia, la oarele 4 p. m. Nuni: D-na și d-l Ioan Gătej.

Salvarea bibliotecii și a obiectelor de artă din Messina. Din Messina se anunță că lucrările pentru salvarea bibliotecii din Messina continuă. Toate manuscrisele, condicele și operele clasice au rămas intacte. De remarcat e faptul că din renumita colecțiune de portelanuri prețioase din muzeul Messinei nici o bucată nu s'a spart. A mai fost salvat un triptic al pictorului Antonello din Messina din veacul al XV.

Groznic ciclon in Spania. Un ciclon îngrozitor s'a deslăntuit eri de-alungul coastei Santander și Bilbao din Spania. Mai multe localități au fost îngropate sub dărâmaturi. Circulația trenurilor in aceste regiuni este intreruptă. Două vapoare, care se aflau in portul Santander, au fost scufundate.

Intâmpinare. La cele ce ni-s'au comunicat din Turda și s'au publicat in Nr. 279 dela 18 (31) Dec. 1908 al foaiei no-

odăii era încărcată de documente, rugări cărți și ordinațiuni, in jurul mesei 3 sau 4 scaune, iar deoparte un jeț cu spete înalte și arcuite, terminate in 2 ornamente de lemn, in formă de coarne, și acoperite cu piele de iuț și cu nasturi de metal, dintre cari unii căzuți de vechime, făceau să se corogeaască pe alocurea pielea. Doctorul era îmbrăcat într'o manta (consunta), rămășiță a vremilor de când pleda, mulți ani in urmă, la Milano, in vreo afacere mai importantă. După ce închise ușa, începu într'un ton intim: »Acum, fătul meu, istorisește-mi *ceștiunea*«.

— »Pricina noastră îi cam gingașe, D-le arvocat...»

»Spune-o numai cu toată îndrăzneala« reflectă Drul Taenoduri așezându-se in jețul comod. Renzo stând drept inaintea mesei, și învârtindu-și pălăria împrejurul pumnului stâng, începu: »Numai D-Voastră, care sunteți un om cu atâtea învățătură, ne puteți...«

— »Spune-mi întâmplarea, pe scurt« îl intrerupse arvocatul.

»Să fie zis cu ertare, d-le arvocat, noi prostimea nu știm vorbi așa cu cap ca 'nvățații. Eu ași vrea numai să știu că din treaba asta cum...«

»O bată-vă să vă bată! (Benedetta

stre sub titlul: »Obiceii condamnabile la o inmn topop I. Costin ne roa da toarei întâmpinări:

»Da capo scriu, fsc nu e s. p., ci un altul. rul astfel: Murind învătăi d gustin Patean și nu ștea din Turda, eu am fost reot tător competent și dea mase a fost să se inrma terul din Turda-vech deși mormânta și in cimirlul d eu le-am spus rudenor, că tinesc de durere deicioare timp, nu pot să mă ac păt din Turda-vechie, cisă-l inu cimiterul din Turda-nouă, c proape; căci cel din Turda parte de 2½ kilometri, c nu se poate percurge inu oară, precum scrie pseudon Rudeniile mi-au proami vor prinde flaker (trăsura) să m până la acel cimiter, am mes trăsura-mi proprie.

Apoi că a-și fi at cu inoante de cetirea Sânghelii, mi ciună corunată, (am am mână sânta cruce și evanghe binevoiască a eși dinudonim sa-i spui, să-și fi luati Argo lampa lui Diogen, caIut mai că nu bățul l'am avuă, ci sa cruce și evanghelie. pe Cam am contras obiceiul g; — să bucare mulți de stinm avuți pe Câmpie. Și in urr inmorn tare au luat parte areaga i ligență din Turda cuu tot, ia e o minciună; pentnormam nu a participat nici ut din Tu nici doamne, ci numri dela ca foști colegi și alti deose din Copand. Aici tot și mai Sapienți sat. Turda, n. 19

f Costi
pop gr.

LI 190

Reprezentatiune concert Făgăraș. Duminecă inie st in Făgăraș, o mână din s societății »*Progresul*«. Băr A. Strezea, L. Clonțiu, O. S. N. Motoc, I. Stoichiță. O și A. Bergezan, au jucat pres »Mănușele« de Labiche, tadus tuzește, împreună și cu onci membrii aceleiași societăți. Re teatrală fiind condusă e I »*Progresului*« d-l Dr. I Șechia care vede mai lămurit deat noastră și cunoaște nizuințele turale, cari pot fi actuale și re însemnează, că acest fel de act turală, dacă e cărmuită cu s trainică, aduce roade prețioase tătește speranțele ce se pun in tapt, aici, in timpul din urmă tat cu pricepere și plăcere n bune, alese și nouă, de unde s o deducție favorabilă asupra g intat al publicului; și rezult urmărit se împlinește treptat.

Din cauza piesei teatrale certul a fost restrâns la o pie cântată de d-șoara Zoe Boere cânteco: »*Morariul*« de Kirii răsrastra mândrii mele« de »*Coasa*« de I. Vidu. — execu

gente!) așa sunteți voi tot inșira clar și precis faptul numai decât întrebări, pent cut deja de-acasă *marșul*.

»Să ertați, Măria Vos să știu că este pedeapsă pentru cel ce oprește pe n nuna?»

— »Am înțeles« — doctorul, fără însă a fi 'n teles.« Și numai decât luă o lemnă însă îngemănată cu interes; își strânse nervos un ton nearticulat, care vă ment, esprimat apoi și mai c cuvinte.

— »Asta-i un caz fo pretinde multă bătae de ca dragul meu, c'ai venit la r ii un caz clar, prevăzut in tea ordinațiuni, și... tocmai anul trecut, edată de domn guvernator. Am să de s'o poți prinde cu mân

— Astfel zicând, jeț, și vărându-și mânila c scripte și rescripte, le me teci cu mâna grăul in gâ

»Unde-mi dispăruși și Ah, că multe mai învârt și

format de curând, condus de d-l Dr. Nil Negrea, care dispune de o cultură zicală temeinică și de multă abnegație, calitate la noi mai ponderoasă decum r. părea.

Corul e un început bun, are o cheare foarte însemnată și viitor într-o cântare prilej neconținut de a se validată și esăvârși. Incurând va începe a cânta alternativ la cele două biserici, gr. cat. și reco or., liturghia măestrului G. Dima — i va da cât de des concerte a căror reu-țită o asigură calitățile dirigentului și zelul vădit al coriștilor. X.

Târnava-mare, la 10 Ianuarie n. 1909.

La cestiunea școlaelor din comunele noastre mixte și bunului traiu între confesiuni. Prea onorată Redacțiune! Lămurirea preotului P. Morușca din 27 Dec. 1908 publicată în Nri 281 și 282 ai »Gazetei« ca răspuns la corespondența lui Veritas din Nrul 275 recunoaște că în comuna Șeica-mare a fost o singură școală, care a avut caracterul său gr. catolic, cum cerea aceasta și majoritatea susținătorilor ei și nu neagă, nu poate nega că școala nu ar fi făcută cu un singur învățător progresul său, dar nici inspectorul regesc de școale n'a excepționat aceea școală, nici când numărul elevilor ar fi trecut peste numărul stabilit de legea școlară. Evident deci că despărțirea s'a făcut numai și numai din punct de vedere confesional și în cazul acesta vina cade pe frații gr. or.

Despărțirea însă s'a făcut pe cale pacinică, primindu-și confesiunea gr. cat. dela confesiunea gr. ort. suma cu cât a fost contribuit mai mult în muncă și bani. Smintește preotul Morușca, când zice că s'a făcut pe cale judecătorească. Mai greșește când afirmă că la edificarea școlaelor ambele confesiuni ar fi contribuit în mod egal. A fost proces ce e drept, dar acesta s'a intentat cassarului școlar, care din întâmplare a fost gr. oriental, dar putea fi și gr. cat. Smintește deci și atunci când confundă școala c'un membru ca organ al ei.

În ce privește dotațiunea învățătorilor dela despărțire încoace, poftescă și cerceteze starea faptică a lucrurilor și să se convingă despre adevăr și apoi dacă are voce liberă e calea de publicare în ziaristică. Nici o confesiune nu are case pentru învățători, ba chiar nici intravilan pentru edificare, cu atât mai puțin vor fi având capitalele necesare spre acel scop. Dacă se consideră starea materială a poporului de ambele confesiuni, foarte cu greu sau nici decum nu vor putea contribui pe lângă ajutorul cel au astăzi deosebit la salariul învățătorilor, pe lângă toată stăruința de jertfire pentru susținerea școlaelor. Se știe în genere ce e repartiția și cum se încasează.

În imbinarea pe care o contemplează preotul Morușca văd un pas bun pentru unificarea școlaelor și anume dacă se ia în considerare că numărul elevilor din desp. IV, V și VI în ambele școale este foarte mic, mai adaugă că și dintre cei obligați la cercetarea școlaelor unii vor cerea școala de stat, alții vor fi împedecați de morb, așa încât s'ar reduce numărul lor din desp. superioare la 3—4 copii, cari încă nu vor fi înzestrați toți cu puterile spirituale spre a face învățătorii cu ei spor pe lângă toată strădania lor. Cam aceasta este starea reală a lucrurilor, ni-mănuși însă nu i-a trecut prin minte de a

mână! Dar trebuie să fie aici, că-i doar o ordinațiune de mare importanță. Ei, iat'o, iat'o. O trase afară, o despătură, se uită la dat, și luând o nutură și mai serioasă, esclamă: »Dat la 15 Octomvre 1627!« De sigur; e din anul trecut: »ordinăciune recentă. Ca atare și are o mai mare autoritate. Știi ceti, fătul meu?»

»Mai buheresc și eu așa, puțin«.

»Foarte bine, postează-te aici la spațele meu, ca să mă poți concomita«.

Și ținând ordinațiunea cu amândouă mâinile, începu a ceti, la început mai mult mornind, decât vorbind, iar mai apoi dând emfază pauzelor ce esprimeau cvintesența:

»Cu toatecă ordonanța publicată din porunca Măriei Sale Dl Domn Duca de Feria la 14 Decemvre 1620, și întărită de Ilustrit. și Escelenția Sa Dl Domn Gonzalo Fernandez de Cordova, etcetera, a pășit c'o rigurozitate extraordinară contra oprimărilor, vexațiunilor și toate tirăniile, ce și-le permit unii față de acești vesali atât de devotați ai Maiest. Sale, ba frecvența asceselor și malitia, etcetera, a crescut până'acolo, încât Escelența Sa etcetera se vede constrâns să publice în coațelegere cu senatul și a unei investigațiuni ad hoc următoarele«.

arunca mărul de ceartă între preoți cu atât mai puțin de a stăruii pentru suprimarea unui post de învățător.

Se știe în genere că atunci când s'a adus articolul de lege XXVI din anul 1893 care cerea statorirea salariului inv. de 600 cor. cum cerea ziaristica română în frunte cu »Gazeta Transilvaniei«, că conzistorele noastre să ia dispozițiunea de lipsă pentru apărarea cauzei școlare supunând în comunele mixte minoritățile majorităților. Dacă cu toate acestea la Șeica-mare și după legea mai nouă școlară se pot sustinea doi învățători, sincerile noastre felicitări; până când însă vor dăinuși stările fortate de acum precum le cunoaștem în realitate n'a fost prea aspru »Veritas« atunci când le-a numit două sărăcii goale și nici nedrept comentariul făcut de On. Redacțiune în cauză.

Referitor la instrucțiunea ce mi se dă în cauza canoanelor bisericești, că cum trebuie să se boteze copii, cu părere de rău nu o pot primi din simplul motiv că nu sunt preot, o pot însă folosi, așa cred eu, toți colegiile săi din parohiile mixte, presupunând că dacă predecesorii săi cu calificățiune egală încă n'au observat acele canoane, tot asemenea vor fi făcând și ceilalți colegi. Știe și »Veritas« ce va să zică instituția nașilor în biserică, dară dela facerea canoanelor și Molitvelnicului a trecut mult timp, așa încât și instituția nașilor a perdut mult din importanța sa de odinioară. Azi trăim într'un stat, în care religiunea creștină este pusă sub ocrotirea legilor țării. Pe copiii botezați îi cresc părinții, ei le dau primele noțiuni ale religiunii apoi vine școala cu catehizarea și în urmă biserica care îi perfecțiunează în ale credinței. Și cu toate acestea se fac treceri dela o confesiune la altă a bunăoară cum cunoaște »Veritas« că într'o comună... a trecut dela o confesiune (gr. cat.) la altă confesiune (gr. ort.) învățătorul și cantorul nu doară din interes sau căpătuire; ci din convingere — cine ar mai îndrăzni a face responsabil pe nași, eventual pe părinți ori chiar pe preotul lor. Și vezi Doamne câte cazuri vor mai fi de felul acesta, fiind trecerile permise de legea civilă.

Chiar și preotul P. Morușca a botezat în 2 cazuri, la cari a fost nașă soția d-lui Nicolau Racota medic de cere din Șeica-mare, deși trebuie să admitem că a știut că e greco-catolică și anume un băiat al lui G. Stancovici sârb și altul al lui I. Nistor comptabil în Șeica-mare; tot așa putea face d-sa și în cazul cu d. Tolciu dar se va fi cugetat boate la vorba: »la Bauer das ist ganz was anderes« — căci de existența canoanelor la tot cazul și atunci va fi avut știre.

Denegând aptitudinea unui unit dela confesiunea »sora« ca să fie naș unui copil neunit, Pau adus pe preotul A. Domșa în mare hal, că cum de d-sa cu predecesorii lui P. Morușca n'a avut cunoștința de existența acelor canoane. Să sperăm însă că buna chibzuință și prudența pastorală îl va scoate și din halul acesta.

Dar ce va zice poporul? El însuși nu va ști care este superior celuilalt în confesiune. Cred că frecările și certele din cauza aceasta între popor sunt verosimile ba chiar probabile. Instruirea în școală, întreținerea în biserică își are urmările sale rele cum a dovedit cazul cu alipirea Românilor ortodoxi lângă sași în cauza comasării, pe care Domnia ta ai fi fost moralmente dator să o constateți.

— »Pentru a menționa unele din nelegiuirile tiranilor: esperianța ne arată, că mulți, atât la orașe, cât și la sate... »Auzi?«... »esercitează vexațiuni și i a-supresc pe cei mai slabi în felurite moduri, precum prin contracte forțate de cumpărare, de arândare... etcetera; »unde-i numai, ceia ce căutam? A, iat'o! ascultă: »nu urmează legile căsătoriei.« Ei?!

— »Asta-i pricina noastră«, zise Renzo. »Ascultă numai, ascultă, că mai este; apoi vom vedea pedepsele.« »Dacă se va adeveri sau nu se va adeveri că cineva se mută dela un loc la altul, etc., că cutare plătește darea... nimeni să nu împiedece... când cineva merge la moară...« Astea nu ne privesc. A, iată-l: »acel preot, care nu-și îndeplinește oficiul cu conștiințiositate...« »Ei?«

»Par' c'or croit'o anume după treaba mea«.

— »Ei, așa-i? Dar ascultă mai departe: »...și alte asemenea violente, fie ele îndeplinite de domnii feudali, de nobili, de burghezime, de classa de jos, sau de țărănime...« — Vezi: nu scapă nimeni: aci's toți, ca în valea Iosafatului.

(Va urma).

»Veritas« espune stările în mod leal și sincer, fapte împlinite, până când d-ta, lămurirea d-tale nelămurită și certăreată cu intențiune, o îmbraci în haina aroganței și a laudăroșiei și în fine o termini cu amenințări la adresa unei persoane închipuite de d-ta ca autor al corespondenței.

Veritas.

ULTIME ȘTIRI.

Vesprim, 15 Ian. În băile de cărbuni de piatră din Ajka s'a întâmplat eri o grozavă explozie de gazuri, căreia i-au căzut victimă 350 mineri, cari se aflau în momentul exploziunii în mine. Despre soartea lor nu se știe nimic, deoarece munca de salvare e foarte anevoioasă. S'au scos până acum 45 cadavre arse și 16 răniți de moarte.

Reșița, 15 Ian. Aici s'a întâmplat eri o nouă nenorocire. În urma unei exploziuni de gazuri au fost omorâți 10 mineri iar 7 au fost grav răniți.

Belgrad, 15 Ianuarie. De două zile încoace se observă la palatul prințului de Coroană o deosebită mișcare. Ofițerii superiori vin și pleacă agitați. Bine nu se știe ce se petrece la conciliabulele lor cu prințul George. Circulară știri din cele mai fantesiste.

Belgrad, 15 Ianuarie. Acordul turco-austriac a avut aici un efect dezastruos. Prințul de coroană continuă cu agitațiunile sale. Indignarea se manifestă aici nu numai în contra Austro-Ungariei, ci și în contra Turciei, pe care Sârbii puseseră în timpul din urmă toată speranța lor. Se așteaptă dintr'un moment în altul o criză ministerială acută.

Belgrad, 15 Ianuarie. Dispozițiunile războinice ale sârbilor se îndreaptă acum împotriva Turciei. În ședința de eri a comitetului pentru apărarea națională s'a invitat guvernul să trimită imediat trupe în Sandjac și în Serbia-veche.

Salonic, 15 Ianuarie. Grecii din Oșan, districtul Ghewgbeli, excitați de preoții lor, au gonit din sat pe aromânii locuind aci, cari au trebuit să plece la Notje. Trei greci, printre cari un fost șef de bandă, au tras asupra unei patrule turcești, care a ucis apoi cu focuri de pușcă pe agresori.

Roma, 15 Ian. Cutremurul din noaptea trecută a fost simțit la Bologna, Veneția, Genua, Milano și în mai multe orașe ale Italiei septentrionale și centrale, în special la Florența și Padova.

Petersburg, 15 Ian. Amiralul Rojdestvensky a murit.

Belgrad, 15 Ianuarie. — Aici se susține svonul, că regele Petru va renunța la tron în favorul fiului său George. Se zice deasemenea, că și principele Nichita al Muntenegrului ar fi încunostințat pe regele Petru, că și dânsul să poartă cu gândul să se retragă.

Constantinopol, 15 Ianuarie. — Ziarul grecesc »Neologos« publică o lungă convorbire avută cu contele Pallavicini cu privire la boicotul marfurilor austriace. Pallavicini a zis că pagubele cauzate Austriei sunt de 3 milioane. Ambasadorul și-a arătat mirarea, că Turcia a recurs la niște mijloace, cari nu s'a întrebuintat decât în China. În ceea ce privește anxietatea ambasadorul a declarat, că Turcia și puterile semnatare au dreptul să și comunice părerile asupra acestei cestiuni, iar cestiunea bulgară e o afacere financiară: O parte vrea mai mult și cealaltă dă mai puțin. Ambasadorul crede, că diferența dintre Turcia și Bulgaria se va aplană, mai ales că cele două state sunt pe cale de a se înțelege.

Messina, 15 Ianuarie. Viața continuă a se manifesta în noul oraș. Exportațiunea lămăilor și portocalelor urmează. Negustorii ambulanti vând lapte, verdețuri, merinde. S'au improvisat câteva magazine în cari se vinde mai cu samă supe.

Petersburg, 15 Ian. Din cercetările făcute cu ocaziunea atentatului de bombe din zilele acestea a rezultat, că se plănua un atentat pentru anul nou sau pentru Bobotează în contra Țarului. Din hârțile aflate asupra arestațiilor se crede că la Petersburg e sediul unui comitet de teroriști. În fruntea acestui comitet s'ar afla mai mulți studenți, între cari sunt și fiii unor înalte personaje politice. Poliția a străbătut în localul unde se adunau conjurații și au secuestrat mari cantități de dinamită și bombe. S'au făcut multe arestări. Țarul e foarte deprimat de când cu știrea complotului urzit în contra vieții sale. Țarinei nu i-s'a spus încă nimic despre complotul teroriștilor.

Diverse.

Cine a născocit pantalonii? Profesorul germanist Kauffmann din Kiel, arată în »Revista de filologie germană« că în timpul vechiu de tot, Germanii nu cunoșteau pantalonii de felul celor de azi. Aveau niște bucăți de stofă, pe cari le așezau pe fluierul piciorului și pe pulpele de jos și le legau sfori. Deci cum sunt obielele (mold. oghiele), pe cari le leagă azi cu sfoară de păr (nojițe) țărani noștri. Mai purtau și de piele de vacă sau de capră, pe cari le purtau când călărau, deci ca un fel de turete, dar câte două la fiecare picior.

Pentru partea de mai sus de genunche a picioarelor aveau de asemenea o îmbrăcăminte, asemănătoare cu Kilt-ul Scoțienilor (Brech, englez breeches). Dar aceasta era mai mult un fel de încingătoare cu care își ascundea părțile rușinoase.

Pantalonii scurți (până la genunche înalțel) au venit din Franția, dela Galli, cari purtau încă pe la veacul al III-lea înaint accentu de Hristos. Romanii ziceau Gallia braccatuptă de (braccae=pantalonii scurți). Germanii erau emoționați de acest fel de pantalonii înainte de om, că năvălirea barbarilor și le ziceau bröhă sincer (Bruck), deci le numeau cu numele cecă sănăt vechiu pentru Kilt.

Tot din străinătate au venit și pantalonii lungi și anume din Europa de sfaturi Miazăzi-răsărit, dela popoare parte și sârbi sau șef mate. Acestea îi purtau însă foarte larg, de din timpuri străvechi. În Germania par și a venit prin Quazi și Marcomani, vecini a Sarmatilor. Aceia au luat moda dela Sarmati, dar i-au strămutat. Dar bernevecii și țărani noștri, cari sunt așa de strămți și de lungi, cum rămân din toată istoria aceasta?

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu

Redactor respons: Victor Branice

Slăbiciuni

fie ele corporale sau ivite după vre-o boală dispar. Sănătatea și puterea revine și este asigurată prin Emulsiunea Scott.

Emulsiunea Scott

este un mijloc ideal, pentru cei cu cerul gurii și stomac sensibil, cari nu pot suporta untura de pește. Are și calitatea, că este de trei ori mai nutritoare, ca untura de pește obișnuită. (8)

Veritabilă emulsiune de macra — pescarul — ca semn de garanție a produsului Scott.

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

„SOMEȘANA“, inst. de credit și economii societate pe acții în DEJ.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „SOMEȘANA“ societate pe acții în Dej, sunt invitați în sensul §-lui 16 din statutele institutului la a

XIX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 11 Februarie st. n. 1909 înainte de amiază la 10 oare în localitatea institutului.

Obiectele:

1. Constituirea adunării, denumirea prin președinte alor 2 notari, 2 verificatori și 2 scrutători.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1908.
3. Aprobarea bilanțului și distribuția venitului curat.
4. Deciderea asupra absolvirii direcțiunii și a comitetului de supraveghiere dela responsabilitate pentru gestiunea anului 1908.
5. Statorirea marcelor de prezență pentru membrii din direcțiune și comitetul de supraveghiere.
6. Alegerea în direcțiune alor doi membrii pe un period de patru ani și alor cinci membrii în comitetul de supraveghiere pe un period de trei ani.

Dej, la 9 Ianuarie 1909.

Direcțiunea.

Raportul direcțiunii.

Onorată adunare generală!

Cu 31 Decembrie n. 1908 am terminat al 19-lea an de gestiune.

Din contul bilanț ce avem onoare a Vi-l prezenta, Vă puteți convinge, că institutul nostru și în anul acesta a făcut progres multămitor în toți ramii de operațiune.

Activele se prezintă cu cor. 2.004.017.44 deci cu 55.957 cor. mai mari decât în anul anterior.

Circulația cassei a fost de Coroane 4.473.004.73, iar circulația anuală de cor. 18.114.774.18.

La pasivă ca poziție mai însemnată se arată depunerile spre fructificare, cari au ajuns suma de cor. 900.215.22. Creșterea frumoasă a acestui cont este dovadă despre încrederea pusă în institutul nostru.

Pentru soliditatea bilanțului am aflat corespunzător a face următoarele amortizări:

- a) din prețul caselor institut. Cor. 2627.57
- b) din mobiliar » 800.—
- c) din efectele »renta ungară în coroane» ca difer. de curs » 1040.—

Total Cor. 4467.57

iar din pretenziunile institutului ca dubioase am abscris suma de Cor. 5939.— însă din pretenziunile acestea cu vremea barem o parte eventual se va putea încasa, precum și în anul expirat s'au încasat din pretenziunile abscrise suma de Cor. 350.

În anul acesta ies din direcțiune — conform § lui 27 al statutelor — după ordinea vechimei, domnii: Dr. Teodor Mihali și Teodor Hermanu, iar comitetului de supraveghiere i-a expirat mandatul. Prin urmare veți avea să alegeți în direcțiune doi membrii pe un period de patru ani, iar în comitetul de supraveghiere cinci membri pe un period de trei ani.

Profitul curat face suma considerabilă de Cor. 30.323.92 pentru a cărui distribuție — în interesul §-lui 56 din statute facem următoarea propunere:

1. să se dea 5% dividendă acționarilor Cor. 10000.—
2. să se dea 20% fondului de rezerva » 4064.78
3. să se dea 5% fondului de pensuni » 1016.20
4. să se dea 4% tantiema directorului executiv » 812.96
5. să se dea 4% tantiema funcționarilor » 812.96
6. să se dea 5% pentru scop. cultural și de binefac. » 1016.20
7. să se dea 12% fondului special de rezervă » 2438.86 iar din restul de Cor. 10.161.96.
8. să se dea 3% supradividendă acționarilor Cor. 6000.—
9. să se dea fondului de pens., ca dotatie extraordinară » 2178.16
10. să se dea pentru scopuri culturale și de binefaceri » 183.80
11. să se dea funcționarilor ca adaus de scumpete » 180.—

Total Cor. 30.323.92

Referitor la distribuția sumei de sub punctul 6 și 10 de Cor. 1200.— destinată pentru scopuri culturale și de binefaceri, facem următoarea propunere:

- a) să se dea [bis. gr. cat. din Dej C. 600
- b) » » » gr. or. » » 100
- c) » » » » » T. Vișina 100
- d) » » » » gr. cat. L. pus. ung. 20
- e) » » » » » Dé. kaa » 100
- f) » » » » » lase la dispoziția direct. » 100

Total Cor. 1200

Primindu-se aceste propuneri, dividendă anului 1908 se va fixa în 8% sau 16 cor. pe acție.

Vă rugăm deci, că după cetirea raportului comitetului de supraveghiere să binevoiti:

- a) a pertracta obiectele cuprinse în convocator,
- b) a aproba bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1908.
- c) a primi propunerile noastre referitoare la distribuția profitului curat și
- d) a da absolutoriu direcțiunii și comitetului de supraveghiere de pe anul de gestiune 1908.

Dej, la 9 Ianuarie 1909.

Direcțiunea.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiere raportând On. ad. gen. despre demersul afacerilor, Vă relatăm, că în decursul anului de gestiune 1908 ne-am prezentat în biroul institutului de mai multe ori revizând cassa, documentele, precum și toate cărțile principale și auxiliare de contabilitate, pe cari le-am aflat în ordine esemplară.

Iar conturile Bilanț, Profit și Pierdere, cari s'au încheiat cu finea anului, esaminându-le special, am constatat, că sunt esacte și intru toate corespunzătoare atât legii comerciale, precum și statute or

societății. De oarece și noi ne alăturăm la propunerile direcțiunii referitoare la împărțirea profitului curat; rugăm pe Onorata adunare generală, ca:

- a) să binevoiască a primi propunerile direcțiunii.
- b) Să aproabe bilanțul de pe anul de gestiune 1908.
- c) Să dea absolutor direcțiunii și comitetului de reviziune pe anul 1908.

Dej, la 9 Ianuarie 1909.

Comitetul de supraveghiere

Contul bilanț încheiat cu 31 Decembrie 1908.

ACTIVE :		Cor.	fi	PASIVE :		Cor.	fi.
Cassa în numărare	32634	3		Capital societar	200000	—	
Ca-sa de păstrare postală	3764	22		Fond de rezervă	142000	—	
Cambii escomptate	150418	—		Fond special de rezervă	1900	—	
Imprumuturi ipototecari	32219	—		Fond de pensuni	21624	—	
pe obligații cu caventi	2988	—		Cambii reescomptate	678592	—	
Efecte	48180	—		Depuneri spre fructificare	900215	22	
Ca-sa institutului	70000	—		Deposite	878	62	
Realități de vânzare	11818	76		Creditori	157	68	
Diversi debitori	1124	15		Dividendă neridicată	656	—	
Giro conto la Banca Austro-Ungară	998	14		Interese anticipate pro 1909	27670	—	
Spese procesuale restitabile	3939	44		Profit curat	30323	92	
Anticipații	1194	—					
Mobiliar	1000	—					
	2004017	44			2004017	44	

Contul Profit și Pierdere.

DEBIT :		Cor.	fi	CREDIT :		Cor.	fi.
Interese:				Interese:			
după reescompt	52045	21		dela cambii escomptate	135609	20	
„ depuneri	45796	65		„ imprumuturi ipotecare	26554	13	
„ fondul de rezervă	5557	—		„ imprumuturi pe obligațiuni cu caventi	34	14	
„ fondul de pensie	124	28	104640	„ efecte	2	52	22
Spese:				A îndă și chirie	1853	44	
de birou	1973	21		Provisiuni	14640	59	
porto postal	528	73		Taxă de i tabulări	14	2	10
salare și bani de cuartir	1756	42		Taxă de transcrieri	13	92	
salariile direcțiunii și a comitet.	3370	64		Abserieri reincassate	350	—	
marce de pre-e ță	1872	—	24901				
Dare:							
erarială și comunală	6907	66					
după realități	988	26					
după depuneri	4579	67	12475				
Scopuri culturale			81				
Absrieri			5939				
Amortisări			446				
Profit curat			30323				
			12828				74

Dej, la 31 Decembrie 1908.

Dr. T. Mihali m. p. președinte.

Augustin Pinte m. p. pr. comptabil.

Direcțiunea:

- Ioan Georgiu m. p. Greogore Pușcariu m. p. T. Hermann m. p. Dr. D. Ciuta m. p. G. Gradovicu m. p.
- director executiv. v. președinte.
- Dr. Kerekes m. p. Dr. Barbul m. p. Iosif Lissai m. p.

Am esaminat conturile de mai sus, pe cari le-am aflat în ordine și exacte intru toate.

Dej, la 9 Ianuarie 1909.

Comitetul de supraveghiere:

- Materu Popu m. p. Dr. G. Tripou m. p. Dr. Alesandru Iopu m. p.